

Stratejik Düşünme Kavramını Bilişsel Açıdan Ele Alan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Barış Dönmez¹ Mustafa Yıldırım²

Received/ Başvuru: 30.04.2024

Accepted/ Kabul: 31.05.2024

Published/ Yayın: 30.07.2024

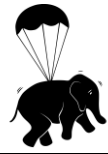
Öz

Bu çalışma, stratejik düşünce kavramını bilişsel açıdan ele alan çalışmalarla literatürün gelişimini görmeyi ve yapılan çalışmaların haritasını çıkarmayı amaçlamaktadır. Scopus veri tabanında 1989-2023 yılları arasında yayınlanmış makaleler taranmış, 238 makale elde edilmiştir. Dahil etme kriterleri (işletme ve yönetim alanındaki yayınlar, makale ve kitap bölümleri, İngilizce dilindeki yayınlar) ve hariç tutma kriterleri (stratejik düşünme ve stratejik biliş kapsamı dışındaki makaleler) sonucunda 44 makale bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Bibliyometrik analizin iki temel prosedürü bulunmaktadır. Bu kapsamda veri setindeki yayınların genel durumunu ortaya koymak üzere performans analizi, alanın entelektüel ve kavramsal yapısını ortaya koymak üzere bilimsel haritalama tekniği kullanılmıştır. Atıf sayısına göre en etkili ülkeler sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Çin olmuştur. En çok atıf alan dergiler ise Journal of Management Science ve Organization Science'dir. Alandaki çalışmalar 6 küme etrafında toplanmıştır. Bu kümeler; yönetsel bilişin stratejik eylemi nasıl şekillendirdiğini, stratejinin davranışsal temellerini, stratejinin felsefi kökenini, stratejideki bilişsel bakış açısını, stratejik bilişin sosyal bağlamını ve stratejik araçların faydasını araştırmaya yönelik çalışmalardan oluşmaktadır. Bu çalışmalarda en sık kullanılan anahtar kelimeler sırasıyla "managerial cognition" ve "cognition" olmuştur. Son birkaç yıldır ise bu alanda daha çok "strategic cognition" ve "learning" kavramları ön plana çıkmaya başlamıştır. Çalışmanın bu kapsamdaki beklenen katkısı stratejik düşünme kavramını bilişsel açıdan ele alan literatürü genişletmek için geçmiş araştırmaların faydalı bir envanterini sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: stratejik düşünme, stratejik biliş, bibliyometrik analiz, bilimsel haritalama

¹ Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Türkiye, barisdnmez@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4443-1836

² Doktor Öğretim Üyesi, Sakarya Üniversitesi, Türkiye, mustafayildirim@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3461-6351

Bibliometric Analysis of Studies on Strategic Thinking from a Cognitive Perspective

Abstract

This study aims to see the development of the literature on strategic thinking concept from a cognitive perspective and to map the existing studies. Articles published between 1989 and 2023 in the Scopus database were examined and 238 articles were obtained. The inclusion criteria (publications related to business and management, articles and book chapters, and those published in English) and exclusion criteria (articles not focused on strategic thinking and strategic cognition) were applied and finally 44 articles were chosen for bibliometric analysis. Two main procedures of bibliometric analysis followed; performance analysis to reveal the general state of the publications and scientific mapping techniques to uncover the intellectual and conceptual structure of the field. The results showed that the United States, Australia, and China were the most influential countries based on citation counts. The journals with the highest number of citations were the Journal of Management Science and Organization Science. According to the results, the studies in the field clustered around six themes; how managerial cognition shapes strategic action, behavioral foundations of strategy, philosophical origins of strategy, cognitive perspective on strategy, the social context of strategic cognition and the utility of strategic tools. In recent years, the concepts of “strategic cognition” and “learning” have gained increased prominence in the literature. The expected contribution of the research is to offer a comprehensive inventory of existing research, thereby enhancing the literature on strategic thinking from a cognitive perspective.

Keywords: strategic thinking, strategic cognition, bibliometric analysis, science mapping

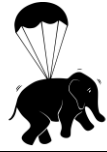

EXTENDED ABSTRACT

Background & Purpose: The question of how strategic decision makers think has not been sufficiently explored in the field of strategic management. This has led to the need for a better understanding of the concept of strategic thinking and the cognitive elements in strategic thinking. Although there is no agreed upon definition, strategic thinking can be defined as the thinking activity of managers that leads to changes at the organizational level (Lichtarski et al., 2022). Since the 1960s, the concept has been discussed from various perspectives, but its cognitive aspect has not been sufficiently investigated. Therefore, this study aims to provide an overview of the literature on strategic thinking from a cognitive perspective. By reviewing the progress recorded in the literature, the current situation is attempted to be portrayed.

Research Method: Bibliometric analysis was used as a method in this study. The most important step of a bibliometric study is the research design phase. In this context, the research questions were determined first. The main question of this study can be expressed as “what is the general status of the literature with studies dealing with the subject of strategic thinking from a cognitive perspective?”. Secondly, after the research questions, the bibliometric data that will be subject to analysis are extracted from the appropriate database and the data set is created. SCOPUS database was preferred in this study for its convenience. When the keywords “strategic AND thinking” AND “strategic AND cognition” and the title, abstract and keywords of the articles were searched in the database, 238 publications were first obtained. Then, 44 publications subject to analysis were obtained because of the screening based on certain criteria. After the data set was created, performance analysis and scientific mapping techniques were used to explore the literature on strategic thinking from a cognitive perspective. While performance analysis reveals the general situation regarding the research area, scientific mapping reveals the intellectual and conceptual structure of the research area.

Conclusion: In this study, 44 articles published in the SCOPUS database between 1989 and 2023 were analyzed. When the number of publications per year in this field was examined, it was determined that the articles exhibited a scattered appearance according to the years. The year 2022 was the most published year with 6 articles. The 44 publications in the dataset have a total of 84 authors. Most of these authors (95%) contributed to the field with a single article. There are only 5 authors who contributed to the field with more than one publication. This situation is interpreted by the authors that there is not yet a scientific community that publishes continuously in this field. The 44 studies analyzed were published in a total of 40 different journals. When the most cited journals were examined, these journals were Journal of Management Studies, Strategic Management Journal and Organizational Science, respectively. Although almost each of the studies in the data set was published in a different journal, it is noteworthy that these journals are generally high impact factor journals. When the most influential publications in the field are analyzed, the most influential publications are Gavetti (2012), Stubbart (1989) and Murtha et al. (1998). It is thought that these studies stand out as they make general evaluations on the behavioral perspective of strategy. In the results of the

country-based analysis, the most cited country was the United States of America. It was followed by Australia and China, respectively. Almost all the studies published in the United States were published in Strategic Management Journal. When analyzed to reveal the intellectual and conceptual structure of the field, it was determined that the studies in the data set were grouped around 6 clusters. The most frequently repeated words in the studies were “managerial cognition” and “cognition” respectively. The concepts that have been discussed more frequently in the field in recent years have been “strategic cognition” and “learning”.

1. GİRİŞ

İşletmelerin büyüme, küçülme, işbirliği ya da çeşitlendirme gibi temel stratejilerini nasıl oluşturduklarına ilişkin merak, stratejik yönetim alanını meşgul eden en önemli konulardan biridir. Bu kapsamda yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğu stratejik karar verme kavramına odaklanmaktadır (Eisenhardt ve Zbaracki, 1992; Schwenk, 1995; Johnson vd., 2005). Karmaşıklık ve riskin yüksek olduğu ortamlarda ortaya çıkan stratejik kararlar işletmelerde üst kademe yöneticilerin sorumluluk alanına girmektedir. Peki üst kademe yöneticiler bu kararları alırken nasıl düşünmektedir? Literatürde stratejik karar süreçlerine odaklanan çalışmaların çoğu “stratejik karar vericilerin gerçekte nasıl düşündüğü” sorusunu ele almada başarısız olmuştur. Karar vermenin bilişsel boyutu ihmal edilmiştir. Stubbart (1989) yönetsel bilişin strateji oluşturma sürecinde hayati olduğunu ama stratejik yönetim literatüründe yöneticilerin gerçekte nasıl düşündüklerine ilişkin çalışmalara yeterince yer verilmediğini vurgulamıştır. Bu durum stratejik düşünme kavramının ve stratejik düşünmedeki bilişsel unsurların daha iyi anlaşılması gerekliliğini ortaya koymuştur.

Stratejik düşünme stratejik sorunları çözmenin bir yolu, stratejik karar vermenin de önemli bir öncülüdür (Bonn, 2005). Çünkü yöneticilerin düşünme biçimleri belirsizliğin hakim olduğu bir ortamda stratejik sorunları nasıl taradıklarını, anlamlandırdıklarını, yorumladıklarını ve karara dönüştürdüklerini etkilemektedir (Yıldırım, 2023). Dolayısıyla stratejik düşünme kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikle yöneticilerin nasıl düşündüklerinin açıklanması gerekmektedir. Tam da bu noktada bilişsel yaklaşım devreye girmektedir. Bilişsel yaklaşım yöneticilerin karar süreçlerinde bilgiyi nasıl işleyip yorumladıklarına ve bu yorumlarının kararlarını nasıl etkilediğine odaklanmaktadır (Barca, 2022).

Günümüzde literatürdeki çalışmalar stratejik düşünme kavramının bilişsel yönlerine odaklanıyor olsa da kavramın teorik gelişimine baktığımızda 1960’lardan bu yana odak noktasında kimi dönüşümler olmuştur. İlk olarak stratejik düşünme kavramı, stratejik planlamayla arasındaki farkların neler olduğu üzerinden ele alınmıştır. 1970’li yıllara gelindiğinde yönetim alanında stratejik düşünme kavramının boyutları tartışılmış ve stratejik düşünmenin tam olarak ne anlama geldiği anlamaya çalışılmıştır. 1990’lı yıllara gelindiğinde de Mintzberg (1994), stratejik düşünmenin bir sentez süreci olduğunu, sezgi ve yaratıcılığı içinde barındırdığını vurgulamıştır. Son otuz yıldır ise stratejide bilişin etkisinin görülmeye başlamasıyla birlikte stratejik düşünme kavramı bilişsel unsurlar üzerinden ele alınmaya çalışılmıştır (Heracleous, 1998; Gross, 2016; Lichtarski vd., 2022).

Bu çalışma stratejik düşünce kavramını bilişsel açıdan ele alan çalışmalarla literatürün gelişimini görmeyi ve yapılan çalışmaların haritasını çıkarmayı amaçlamaktadır. Literatürde kaydedilen ilerleme gözden geçirilerek mevcut durum resmedilmeye çalışılacaktır. Bu doğrultuda ilk olarak stratejik düşünme ve stratejik biliş kavramları açıklanacak, sonrasında alanın temel gelişimini ortaya koymak için bibliyometrik analiz yöntemi kullanılacaktır. Performans analiziyle alandaki çalışmaların genel durumu incelenecek, bilimsel haritalamayla

ise alanın entellektüel yapısı (yayınlar, yazarlar, dergiler, kurumlar ya da ülkeler arasındaki ilişkilerin haritası) ve kavramsal yapısı ortaya konulmaya çalışılacaktır.

2. KAVRAMSAL ARKA PLAN

Bu bölümde çalışmada ele alınan stratejik düşünme kavramı, stratejik biliş kavramı ve bu kavramlarla ilgili bir alanyazın taramasına yer verilmektedir.

2.1. Stratejik Düşünme Kavramı

Literatürde sıklıkla tartışılmasına rağmen stratejik düşünmenin ne olduğuna dair net bir tanım bulunmamaktadır (Bonn, 2001). Yapılan tanımlamalar ya stratejik düşüncenin stratejik planlama kavramıyla ayrıştığı noktalar üzerinden yapılmış (Mintzberg, 1994; Haycock vd., 2012; Lichtarski vd., 2022) ya da stratejik düşünmenin içerdiği bilişsel unsurlar üzerinden yapılmıştır (Liedtka, 1998; Sandelands ve Singh, 2017; Farajian ve Paju, 2018).

Stratejik planlamayla farklılıkları üzerinden ele alınan tanımlarda Mintzberg (1994), stratejik düşünmeyi “işletmenin bütünsel bir perspektifi” olarak ifade ettiği farklı bir düşünce biçimi olarak tanımlamıştır. Stratejik planlamanın doğrusal ve analitik süreçler gerektirirken, stratejik düşünmenin daha sezgisel ve açık uçlu bir biliş gerektirdiğini ifade etmiştir. Goldman vd. (2009) stratejik düşünmenin işletmeye fayda sağlayan bireysel bir düşünme faaliyeti olduğunu vurgulamış, temel amacının işletmeyi mevcut konumundan farklı konumlandırmak üzere rekabetçi stratejileri keşfetmek olduğunu ifade etmiştir. Başka bir çalışmada Haycock vd. (2012) stratejik düşünmenin yenilik aramanın yanı sıra bir şirketin temel stratejilerini ve hatta sektörünü yeniden tanımlamasına yol açabilecek yeni ve çok farklı gelecekleri hayal etmekten sorumlu olduğunu ifade etmiştir. Lichtarski vd. (2022) ise stratejik düşünmeyi bireysel bir stratejistin örgütsel düzeyde değişikliklere, yani stratejilerde değişikliğe yol açan düşünme etkinliği olarak tanımlamıştır. Stratejik düşünme kavramının tanımlarda bu şekilde ele alınması stratejik yönetim alanında Mintzberg (1978) ile Porter’in (1980) strateji kavramını farklı şekillerde ele alıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Mintzberg (1978) stratejiyi bir süreç olarak ele almakta ve stratejilerin “nasıl?” oluşturulduğuna odaklanmaktadır. Porter (1980) ise strateji kavramını içerik açısından ele almakta ve işletmelerin uyguladığı stratejilerin “ne?” olduğuna odaklanmaktadır. Porter’in (1980) düşüncesi temel alındığında stratejik düşünme kavramına ilişkin tanımlar sektörde istenilen konumu kazanmak için rekabetçi bir strateji keşfetmeyi sağlama aracı olarak ele alınmaktadır. Mintzberg’in düşüncesi temel alındığında ise stratejik düşünme kavramına ilişkin tanımlar çevresel koşulları öngörmenin ve bunlara yanıt vermenin bir sonucu olarak gelecekteki organizasyonel yönü oluşturma aracı olarak değerlendirilmektedir.

İçerdiği bilişsel unsurlar açısından yapılan tanımlar incelendiğinde de Liedtka (1998), stratejik düşünmenin birbiriyle ilişkili beş temel unsuru taşıması gereken bir düşünme biçimi olduğunu ifade etmiştir. Bunları; sistem bakış açısına sahip olmak, niyet odaklı olmak, zamanında düşünebilmek, hipotez yönelimli olmak ve fırsatçılık zekasını kullanmak şeklinde sıralamıştır.

Ayrıca bu unsurların birlikte ele alındığında işletmeler için önemli olumlu sonuçlar üretme kapasitesine sahip olduğunu vurgulamıştır. Bir başka çalışmada ise Pisapia vd. (2005) stratejik düşünmenin üç temel unsuru içeren bir düşünme biçimi olduğunu ifade etmiş, bu unsurların başarılı liderler ve başarısız liderler arasındaki temel ayırıcılar olduğunu vurgulamıştır. Sandelands ve Singh (2017) bu çalışmalarda belirlenen stratejik düşünmenin sahip olduğu unsurları içeren listeleri daha da genişletmiştir. Bu kapsamda yöneticilerin stratejik düşünme yeteneğinin kanıtı olarak on beş temel kavramı tanımlamıştır. Bu kavramlar Farajian ve Paju (2018) tarafından kendi belirledikleri 24 kavramla karşılaştırılmıştır. Kavram listeleri uzayıp giderken Farajian ve Paju (2018) araştırmacıların stratejik düşünmenin tam olarak ne anlama geldiği konusunda karar veremediklerini ortaya koymuştur. Bunun stratejik düşünmenin esnek doğasından kaynaklanabileceği vurgulanmaktadır.

2.2. Stratejik Biliş Kavramı

Literatürde ilk olarak Schwenk (1988) tarafından kullanılan stratejik biliş kavramı bilişsel bilimin varsayımlarının stratejiye uyarlanması sonucu ortaya çıkmıştır. Strateji oluşturma sürecinde bilişsel yapılar ile karar süreçleri arasındaki bağlantılara odaklanan bu kavram, 1990'lı yıllardan sonra stratejik yönetim araştırmalarında yaygın bir şekilde işlenmeye başlamıştır (Walsh 1995; Nadkarni ve Barr, 2008; Narayan vd., 2011). Bilişsel yapılar temelde üst kademe yöneticilerin işletmenin çevresine, stratejisine ya da genel durumuna ilişkin var olan inançlarını ifade etmektedir (Porac ve Thomas, 2002). Bu yapılar karar vericilerin çevrelerinden aldıkları bilgiyi nasıl algıladıklarını ve yorumladıklarını etkilemektedir. Dolayısıyla bu yapı ve süreçlerin nasıl geliştiği ve strateji oluşturma sürecini nasıl etkilediği stratejik biliş kavramı üzerinden açıklanmaya çalışılmaktadır.

Stratejik biliş kavramı literatürde farklı analiz seviyelerinde ele alınmakta ve çalışmalar temelde dört konu etrafında toplanmaktadır. İlgilendiği analiz birimi açısından literatür incelendiğinde stratejik biliş kavramını bireysel düzeyde, grup düzeyinde, örgütsel düzeyde ve sektör düzeyinde inceleyen çalışmalar dikkat çekmektedir (Narayan vd., 2011). Bireysel düzeydeki çalışmalar örgütün tepe yöneticisine odaklanmakta, grup düzeyindeki çalışmalar ise kolektif bir zihin anlayışıyla stratejik biliş kavramını ekip düzeyinde ele almaktadır. Örgütsel düzeydeki çalışmalar rekabetçi dinamikler açısından bu kavramı incelerken, sektör düzeyindeki çalışmalar da stratejik grupların ve bir sektör anlayışının nasıl meydana geldiğini araştırmaktadır.

İşlenen konular açısından literatürdeki çalışmalar değerlendirildiğinde ise çalışmalar en çok bilişsel kestirme yol ve yanılgılar, bilişsel yapılar, stratejik varsayımlar ve analogi etrafında toplanmaktadır (Nofsinger, 2001; Dharni ve Harries, 2009; Aronson, 2011). Bilişsel kestirme yollar zihinsel olarak basitleştirme süreçlerini (Gowda, 1999), bilişsel yanılgılar ise belli kalıplar doğrultusunda düşünme eğilimi (Powell vd., 2011) ifade etmektedir. Bu konudaki araştırma akışı karar süreçlerinde bilişsel kestirme yol ve yanılgıların etkisini araştırmaktadır. İkinci olarak bilişsel yapıların incelendiği çalışmalar yöneticilerin karar verme süreçlerinde basitleştirilmiş bir gerçeklik modeli kullandıkları varsayımı üzerinden hareket etmektedir.

Üçüncü olarak stratejik varsayımlar konusunu ele alan araştırma akışı yöneticilerin çeşitli unsurlara ilişkin var olan varsayımlarının karar süreçlerini nasıl etkilediğine odaklanmaktadır. Dördüncü ve son olarak işlenen analogi konusu ise stratejik sorunların çözümünde yöneticilerin deneyimlerinden kaynaklı benzer durumları kullanıp kullanmadıklarını araştırmaktadır (Schwenk, 1988).

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Stratejik düşünme konusunu bilişsel açıdan ele alan literatürün gelişimini ortaya koymak için bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz bir araştırma alanındaki çeşitli öğeleri (makaleler, yazarlar, dergiler, alıntılar ya da anahtar kelimeler) gruplayarak o araştırma alanının yapısını görselleştirmeyi amaçlamaktadır (Cobo vd., 2011). Belli bir araştırma alanının tamamı ele alındığında ortaya çıkan büyük veri setlerinin bu şekilde gruplandırılarak analiz edilmesi araştırmacıya önemli faydalar sağlamaktadır. Bu eksende stratejik düşünme konusunu bilişsel açıdan ele alan literatürün gelişimi hakkında bilgi edinebilmek için bibliyometrik yöntemlerin kullanışlı bir araç olabileceği düşünülmüştür.

Bibliyometrik yöntemler, yayınlanmış araştırmaların tanımlanması, değerlendirilmesi ve izlenmesi için niceliksel bir yaklaşım kullanmaktadır. Bu yöntemlerin sistematik, şeffaf ve tekrarlanabilir bir inceleme süreci sunma ve dolayısıyla incelemelerin kalitesini artırma potansiyeli bulunmaktadır (Zupic ve Čater, 2015). Bir araştırma alanını keşfetmek için iki ana bibliyometrik prosedür tanımlanmıştır: performans analizi ve bilimsel haritalama. Performans analizi, farklı bilimsel aktörlerin bilimsel üretimlerinin alıntı etkisini değerlendirmeyi amaçlarken, bilimsel haritalama, bilimsel araştırmanın kavramsal, sosyal veya entelektüel yapısının yanı sıra evrimini ve dinamik yönlerini de ortaya koymayı amaçlamaktadır (Gutiérrez-Salcedo vd., 2018).

3.1. Araştırmanın Tasarımı

Bibliyometrik bir çalışmanın ilk ve en önemli adımı araştırmanın nasıl yapılacağını tasarlamaktır.

Tablo 1. Araştırmanın soruları

Araştırma Sorusu	Alt Araştırma Soruları	Kullanılacak Analiz
Stratejik düşünme konusunu bilişsel açıdan ele alan literatürün genel durumu nedir?	Yıllık yayın sayısı nedir?	Performans Analizi
	En çok atıf yapılan çalışmalar hangileridir?	
	En çok atıf yapılan yazarlar hangileridir?	
	En çok atıf yapılan dergiler hangileridir?	
	Alanın entelektüel yapısı nedir?	Bilimsel Haritalama
	Alanda en sık kullanılan kelimeler hangileridir? Alandaki araştırma akışı zaman içerisinde nasıl bir değişim göstermiştir?	

Bunun için öncelikle araştırma sorusu ya da soruları tanımlanmalı ve bu soruları cevaplayabilecek uygun bibliyometrik yöntemler seçilmelidir. Tablo 1 temel araştırma sorusunu, alt araştırma sorularını ve bu soruları cevaplayabilmek için kullanılacak yöntemleri göstermektedir.

Şekil 1. Araştırmanın tasarımı

İkinci olarak bilimsel alanın yapısal görüntülerini oluşturabilmek adına analize uygun bir veri seti oluşturulması gerekmektedir. Çalışmada veri seti oluşturma sürecinde SCOPUS veri tabanından faydalanılmıştır. İçerdiği yayın sayısı, verilerin analizi için kullanılacak paket programlara uygun şekilde verilerin dışa aktarılması kolaylığını sağlaması ve yönetim alanındaki makaleleri içeren en önemli veritabanlarından biri olması tercih sebebi olmuştur. Veriler 16.08.2023 tarihinde ilgili veritabanından çekilmiştir. Stratejik düşünme ve stratejik biliş kavramlarını aynı anda ele alan çalışmaları belirlemek üzere "strategic AND thinking"AND"strategic AND cognition" anahtar kelimeleri makalelerin başlığı, özeti ve

anahtar kelimeleri içinde aranmıştır. İlk arama sonucunda ortaya çıkan 238 makalelik veri seti Şekil 1’de gösterilen kriterler üzerinden değerlendirmeye tabi tutularak filtrelenmiş ve 55 makaleye ulaşılmıştır. Son elemanın yapılması sürecinde ise stratejik düşünme ve stratejik biliş kapsamı dışında olan makalelerin veri setinden çıkarılmasıyla çalışmanın nihai veri seti 44 makaleden oluşmuştur.

Veri setinin oluşturulmasından sonra üçüncü olarak verilerin analizi için bibliyometrik yazılımlardan hangisi ya da hangilerinin kullanılacağına belirlenmesi gerekmektedir. Çalışmada Vosviewer (Van Eck ve Waltman, 2014) ve R Biblioshiny (Aria ve Cuccurullo, 2017) paket programları birlikte kullanılmıştır. Dördüncü ve son adım ise bu paket programları üzerinden hangi görselleştirme yönteminin kullanılacağına karar verilmesidir. Bu kapsamda alanın entellektüel yapısını ortaya koymak ve alanın yönelimini tespit etmek amacı doğrultusunda görselleştirme tekniği olarak bibliyografik ilişki ağı analizi ve ortak kelime analizi yapılmasına karar verilmiştir.

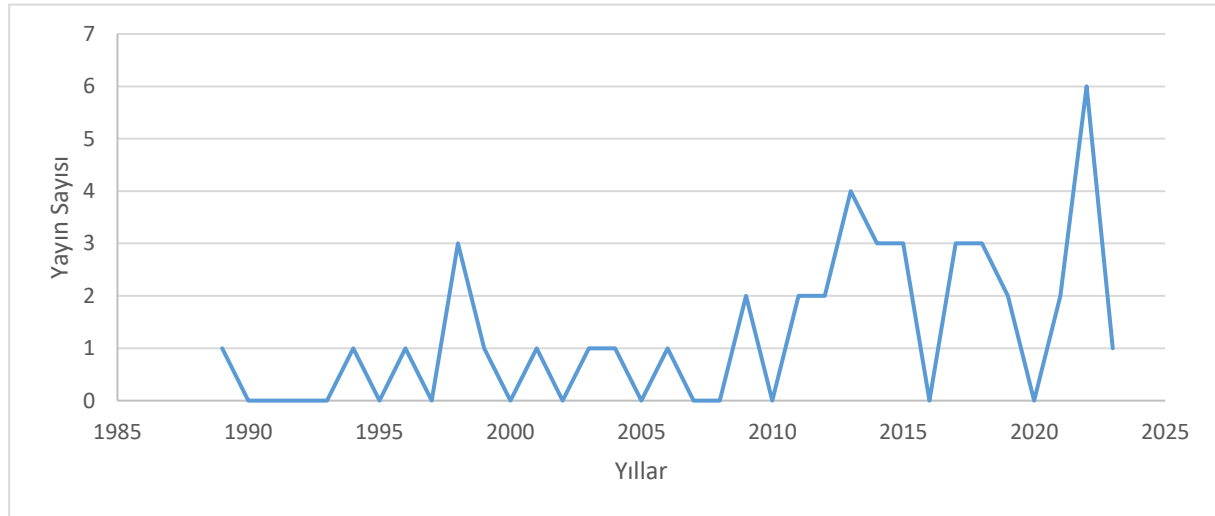
4. BULGULAR

Bu başlık altında çalışmanın bulgularına yer verilmektedir. İlk olarak veri setinin sayısal olarak genel durumunu gösteren bulgular paylaşılmaktadır. İkinci olarak performans analizi kapsamında gerçekleştirilen atıf analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Üçüncü ve son olarak ise bilimsel haritalama tekniğiyle oluşturulan bibliyografik ilişki analizi ve ortak kelime analizine ilişkin bulgular paylaşılmaktadır.

4.1. Veri Setinin Niceliksel Genel Görünümü

Şekil 2, stratejik düşünme konusunu bilişsel açıdan ele alan literatürün Scopus veri tabanındaki tarihsel gelişimi göstermektedir.

Şekil 2. Yayınların yıllara göre dağılımı

1989 yılından bu yana toplam 44 yayın yapılmıştır. Bunların 41'i makale, 3'ü ise kitap bölümüdür. 2022 yılı 6 makale ile en çok yayın yapılan yıl olmuştur. Stratejik yönetim araştırmalarında rasyonelliğe ilişkin katı varsayımlar yerine davranışsal temelli bir bakış açısının benimsenmeye başlamasının yayın sayısındaki artışta etkili olmuş olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmaların stratejistin odağa alındığı bir bakış açısıyla karar verme, strateji oluşturma, stratejik düşünme ve firmalar arası performans farklılıklarını açıklanmaya yönelik çalışmalar olması bu olguyu destekler niteliktedir.

4.2. Yayın Düzeyindeki Atıf Analizi

Yayın düzeyindeki atıf analizi sonuçları değerlendirildiğinde Gavetti'nin (2012) *Perspective Toward A Behavioral Theory of Strategy* isimli çalışmasının ön plana çıktığı görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Veri setindeki en çok atıf alan yayınlar

Yayın	Yayın Adı	Dergi	Atıf Sayısı	Bağlantı
Gavetti (2012)	Perspective Toward A Behavioral Theory of Strategy	Organization Science	323	5
Stubbart (1989)	Managerial Cognition: A Missing Link in Strategic Management Research	Journal of Management Studies	229	3
Murtha vd. (1998)	Global Mind-Sets and Cognitive Shift in A Complex Multinational Corporation	Strategic Management Journal	212	2
Maitland ve Sammartino (2015)	Managerial Cognition and Internationalization	Journal of International Business Studies	198	2
Wright vd. (2013)	How Useful Are the Strategic Tools We Teach in Business Schools?	Journal of Management Studies	121	1
Tan ve Gallupe (2006)	Aligning Business and Information Systems Thinking: A Cognitive Approach	IEEE Transactions on Engineering Management	120	1
Hodgkinson ve Sadler-Smith (2018)	The Dynamics of Intuition and Analysis in Managerial and Organizational Decision Making	Academy of Management Perspectives	117	1
Ott vd. (2017)	Strategy Formation in Entrepreneurial Settings: Past Insights and Future Directions	Strategic Entrepreneurship Journal	89	1
Calori (1998)	Essai: Philosophizing on Strategic Management Models	Organization Studies	54	1
Steptoe-Warren vd. (2011)	Strategic Thinking and Decision Making: Literature Review	Journal of Strategy and Management	48	1

Yayınların atıf sayıları VOSviewer yazılımından elde edilmiştir. Mart 2024 itibarıyla alıntılar Scopus veri tabanından alınmıştır.

Çalışma genel olarak rasyonellik varsayımlarının ötesine geçerek, davranışsal temelli bir stratejik yönetim anlayışına doğru bir değişimi savunmaktadır. Üstün performansın davranışsal kökenleri araştırılmakta, üstün performans için itici gücün ne olduğu sorgulanmaktadır. Bu kapsamda stratejik liderlerin zihinsel süreçlerine ilişkin davranışsal bir model önerilmektedir. Buna göre stratejik liderlerin fırsatları takip etme konusundaki yeteneklerini sınırlayan davranışsal faktörler bulunmaktadır ve üstün performans stratejik liderin bu davranışsal sınırların üstesinden gelme konusundaki yeteneklerinden kaynaklanmaktadır.

Stratejik yönetim alanının temelde niçin bazı işletmelerin diğerlerine göre daha başarılı olduğunu sorguladığını düşündüğümüzde; Gavetti'nin (2012) çalışmasının ön planda olmasını bu alandaki sorgulamayı farklı bir perspektiften ele alıyor olmasına ve bu alandaki tartışmaları farklı bir cepheye taşıyor olmasına bağlamak mümkündür. İkinci olarak ön plana çıkan çalışma ise Stubbart'ın (1989) Managerial Cognition: A Missing Link in Strategic Management Research isimli çalışmasıdır. Bu çalışma bilişsel bilim ve stratejik yönetim araştırmaları arasındaki bağlantıları araştırmaktadır. Bilişin stratejik yönetim araştırmalarındaki eksik halka olduğuna vurgu yaparak stratejik yönetim araştırmalarında bilişsel yaklaşımın sistematik bir hale getirilmesi için çok az şey yapıldığına işaret etmiştir. Yönetimsel bilişin strateji oluşturmada hayati ama ihmal edilmiş bir unsur olduğunu vurgulamıştır. Her iki çalışma da stratejik yönetim alanında bilişsel ve davranışsal bakış açısıyla genel bir değerlendirme yapmakta ve bu özellikleri ile alanın genel kavramsal çerçevesini oluşturmaya yönelik önemli çalışmalar olarak göze çarpmaktadır.

4.3. Yazar Düzeyindeki Atıf Analizi

Veri setindeki 44 yayının toplam 84 yazarı bulunmaktadır. Birden fazla yayın yaparak alana katkı sağlayan yazarlar Tablo 3'te verilmektedir. Yazarların büyük bir çoğunluğu (yaklaşık %95'i) alana bir makaleyle katkı sağlamıştır. Ayrıca makalelerin tek yazarlı mı yoksa çok yazarlı mı yazıldığına baktığımızda ise veri setindeki makalelerin %34'ü (15 yayın) tek yazarlıdır.

Tablo 3. Veri setindeki en çok atıf alan yazarlar

Yazar	Makale Sayısı	Atıf Sayısı
Maitland, E	2	199
Sammartino, A.	2	199
Sparrow, P.	2	116
Eisenhardt, K.M	2	100
Calori, R.	2	54

Yalnızca alana birden fazla makaleyle katkıda bulunan yazarlar verilmiştir. Mart 2024 itibarıyla alıntılar Scopus veri tabanından alınmıştır. Atıf sayıları VOSviewer yazılımından elde edilmiştir.

Bu bulgular alanın düzenli olarak birlikte yayın yapan, iyi yapılandırılmış epistemik bir topluluğa sahip olmadığını göstermektedir. Ayrıca bu alanda sürekli olarak yayın yapan ve alanın öncüsü olarak nitelendirilebilecek yazar ya da yazarlar olmadığını da söylemek

mümkündür. Sadece veri setindeki yayın sayısı ve almış oldukları atıf sayısı açısından Maitland ve Sammartino'nun diğer yazarlara göre biraz daha ön plana çıktığını söylenebilir.

4.4. Dergi Düzeyindeki Atıf Analizi

Veri setimizdeki 44 makale toplam 40 ayrı dergide yayınlanmıştır. Bu makalelerin yayınlandığı ve en çok atıf alan dergilerin 11 tanesi 2022 etki faktörleriyle birlikte Tablo 4'te paylaşılmıştır. Bu dergiler veri setimizdeki makalelerin yaklaşık %30'unu yayınlamıştır. Tablo 4 oldukça yüksek etki faktörü değerine sahip dergileri göstermekle birlikte beklenmedik bir sonucu da ortaya koymuştur. Toplam 4 dergide birden fazla makale yayınlanmıştır. Bu dergiler Journal of Management Studies, Strategic Management Journal, Scandinavian Journal of Management ve Journal of Strategic Marketing'dir. Scandinavian Journal of Management ve Journal of Strategic Marketing dergileri birden fazla makale yayınlanmış olsalar bile bu dergiler Tablo 4'teki tek bir makale yayınlayan dergiler kadar atıf alamamıştır. Bir başka ilginç bulgu ise etki faktörü çok daha düşük olan Organization Science'nin daha az sayıda makale yayınlamış olmasına rağmen Strategic Management Journal'dan daha fazla atıf almış olmasıdır.

Tablo 4. Veri setindeki en çok atıf alan dergiler

Dergi	Makale Sayısı	Etki Faktörü	Toplam Atıf
Journal of Management Studies	2	10.5	350
Strategic Management Journal	2	8.3	220
Organization Science	1	4.1	323
Journal of International Business Studies	1	11.6	198
IEEE Transactions on Engineering Management	1	5.8	120
Academy of Management Perspectives	1	8.9	117
International Journal of Human Resource Management	1	5.6	115
Decision Support Systems	1	7.5	114
Strategic Entrepreneurship	1	6.3	89
European Journal of Marketing	1	5.1	74
Creativity and Innovation Management	1	3.5	73

Dergilerin atıf sayıları VOSviewer yazılımından elde edilmiştir. Mart 2024 itibarıyla Scopus veri tabanından alınmıştır. Dergilerin etki faktörü ise web sitelerinden alınmıştır.

Organization Science'de yayınlanan makale (Gavetti, 2012) alanın en etkili yayını niteliğindedir. Stratejiye yönelik ana akım davranışsal yaklaşımlardan farklı olarak stratejik yönetim çalışmalarının sınırlı rasyonelliğin ötesine geçen bir insan biliş modeline ihtiyacı olduğunu vurgulayarak mevcut araştırma akışını farklı bir yöne çekmiştir. Buna karşın Strategic Management Journal'da yayınlanan makaleler (Murtha vd., 1998; Rahmandad vd., 2021) alana ilişkin genel bir değerlendirme yapmaktan ziyade daha spesifik olarak seçilmiş konulara ilişkin deneysel çalışmaların birer örneğini sunmaktadır. Stratejik düşünmenin stratejik yönetim alanı içerisinde nispeten yeni bir araştırma alanı olması bu durumu açıklanabilir bir zemine oturtmaktadır. Bununla birlikte stratejik düşünme konusunu bilişsel açıdan ele alan makalelerin yayınlandığı dergilerin nispeten yüksek kaliteli dergiler olduğunu söylemek mümkündür. Journal of International Business Studies (IF: 11.6), Journal of Management Studies (IF: 10.5), Academy of Management Perspectives (IF: 8.9) ve Strategic Management Journal (IF: 8.3)

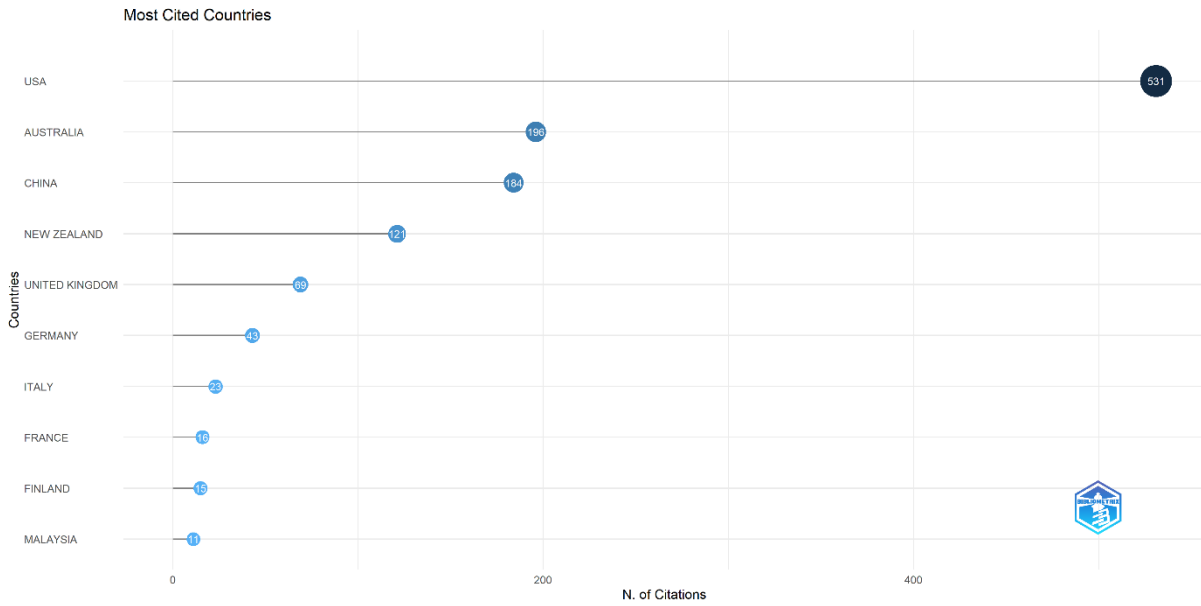

yüksek etki faktörü değerleriyle “yönetim” ve “işletme” alanlarında en üst sıralarda yer alan dergilerdir.

4.5. Ülkeler Düzeyindeki Atıf Analizi

Şekil 3 aldıkları atıf sayısına göre en etkili 10 ülkeyi göstermektedir. Buna göre en çok atıf yapılan ülke Amerika Birleşik Devletleri olurken onu sırasıyla Avustralya, Çin, Yeni Zelanda ve Birleşik Krallık izlemiştir.

Şekil 3. Veri setindeki en çok atıf alan ülkeler

4.6. Three-Field Analizi

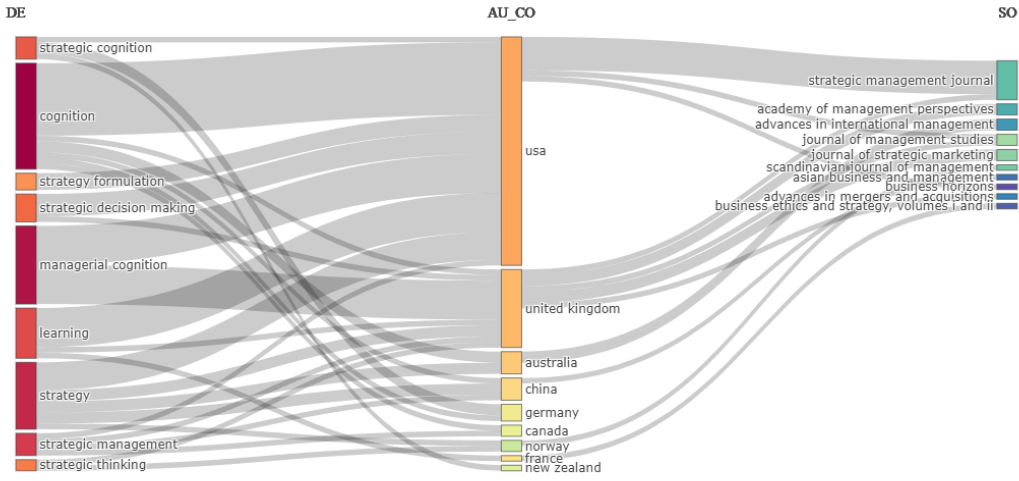
Şekil 4 veri setindeki en etkili ülkeler, makalelerin anahtar kelimelerinde en sık geçen kelimeler ve veri setindeki en etkili dergiler arasındaki bağlantıları göstermektedir. Buna göre ilk dikkat çekici bulgu Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) stratejik yönetim alanıyla ilgili üretilen yayınların neredeyse tamamının Strategic Management Journal’da yayınlanmış olmasıdır. İkinci olarak “strategic thinking” dışındaki tüm anahtar kelimeler ABD’deki çalışmalarda yer alırken en çok “cognition” ve “managerial cogniton” kelimeleri kullanılmıştır. Ayrıca “strategy formulation” anahtar kelimesi ABD dışındaki diğer hiçbir ülkenin yayınlarında yer almamıştır.

Bir diğer dikkat çekici bulgu ise psikoloji biliminin yönetim alanına girmesiyle ortaya çıkan “managerial cogniton” çalışmalarının tamamının ABD ve Birleşik krallıkta yapılmış olmasıdır. Ayrıca Birleşik Krallık’ta yürütülen çalışmalar ABD’nin aksine tek bir dergide toplanmayıp çeşitli dergilerde yayınlanmıştır.

Şekil 3’teki atıf sayıları göz önünde bulundurulduğunda, Birleşik Krallık’ta neredeyse tüm anahtar kelimelerle daha fazla çalışma yapılmış olsa da Avustralya, Çin ve Yeni Zelanda’nın atıf sayıları Birleşik Krallık’tan daha yüksektir.

Şekil 4. Three-Field analizi

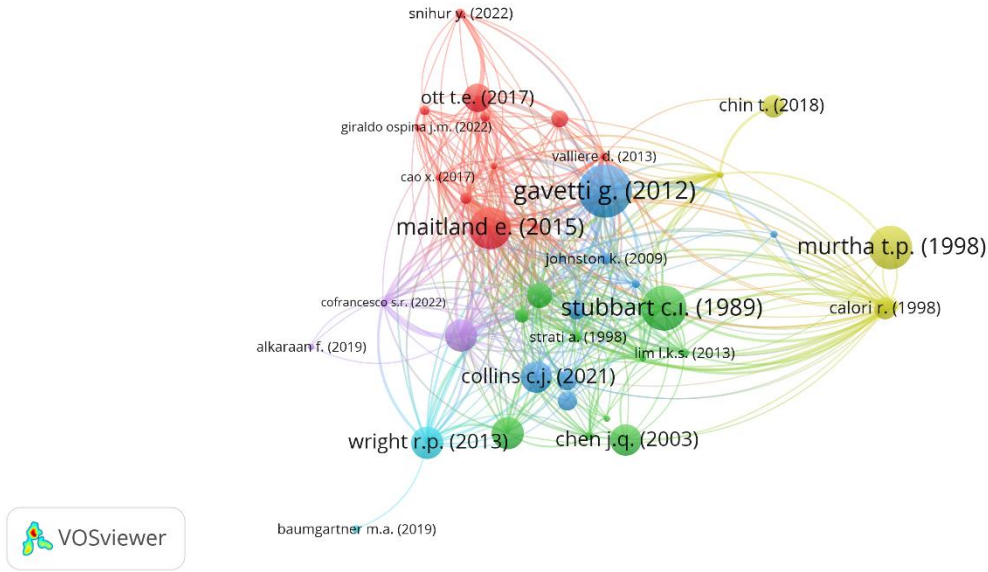
Son olarak; stratejik yönetim alanıyla ilgili çalışmaların büyük bir çoğunluğu ABD ve Birleşik Krallık'ta yapılmış olsa da çalışmamız bulgularına göre daha bakir alanlar olduğunu düşündüğümüz “strategic thinking” ve “strategic cognition” kavramlarının yavaş yavaş diğer ülkelerin de radarına girmeye başladığını söylemek mümkündür. İlk bakışta Norveç, Almanya ve Yeni Zelanda'da yürütülen çalışmalarda bu anahtar kelimelere rastlanmıştır.

4.7. Yayın Düzeyindeki Bibliyografik Eşleşme Analizi

Şekil 5 bibliyografik olarak birbirine bağlanan yayınların ağ haritasını göstermektedir. Yayınların referans listelerinin örtüşmelerine bağlı olarak veri setindeki yayınların her biri için diğer yayınlarla olan bibliyografik bağlantılarının toplam gücü hesaplanmıştır. Analiz sonucunda farklı renklerle gösterilen 6 küme ortaya çıkmıştır. Bibliyografik bağlantıların gücü açısından kümeler değerlendirildiğinde mavi kümede bibliyografik olarak diğer yayınlarla en güçlü bağlantıya sahip olan yayın Gavetti (2012) olmuştur. Gavetti (2012) en çok Ott vd. (2017) ile aynı referanslara atıfta bulunmuştur. Yeşil kümede en güçlü bağlantılara sahip yayın ise Stubbart'tır (1989). Stubbart'ın (1989) referans listesinde en çok örtüştüğü yayınlar Calori (1998), Calori (2018) ve Jenkins (1996) olmuştur. Kırmızı kümede ise dikkat çekici bir bulgu mevcuttur. En güçlü bibliyografik eşleşme gücüne sahip yayın Maitland ve Sammartino (2015) olurken bu yayın en çok yine Maitland ve Sammartino'nun (2014) bir diğer yayınıyla aynı referanslara atıfta bulunmuştur. Bir diğer dikkat çekici bulgu da sarı kümede ortaya çıkmıştır. Bu kümede Murtha vd. (1998) en yüksek atıf sayısına sahip olsa da bibliyografik olarak diğer yayınlarla daha güçlü bir bağlantı gücüne sahip olan yayın Calori (1998) olmuştur. Üstelik bu yayın yine aynı yazarın bir diğer yayını Calori (2018) ile ciddi miktarda aynı referansa atıfta bulunmuştur. Açık mavi kümede referanslarına en çok atıf yapılan yayın Wright, Paroutis ve Blettner (2013) olurken, Wright, Paroutis ve Blettner'in (2013) referanslarının en çok sayıda kullanıldığı yayın Calabrese ve Costa (2015) olmuştur. Son olarak mor renkli kümede de Hodgkinson ve Sadler-Smith (2018) en güçlü bibliyografik bağlantıya sahipken, Hodgkinson ve Sadler-Smith'in (2018) en güçlü bağı Cofrancesco (2022) ile olmuştur.

Şekil 5. Yayınların Bibliyografik eşleşme ağ haritası

Kümeler tematik olarak incelendiğinde ise, kırmızı kümede yer alan çalışmalar yönetsel bilişin stratejik eylemleri nasıl şekillendirdiği, karar süreçleri ver örgütsel tasarımı nasıl etkilediği gibi konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Mavi kümedeki çalışmalar stratejinin davranışsal temellerine vurgu yaparken yeşil kümedeki çalışmalar ise stratejik yönetim alanı içerisindeki bilişsel bakış açısının kavramsal çerçevesini netleştirmeye odaklanmaktadır. Bu üç kümeden göreceli olarak daha düşük bir bibliyografik eşleşme ağına sahip kümeler incelendiğinde de sarı kümede yer alan çalışmalar strateji, biliş ve karar vermenin felsefi kökenine atıfta bulunurken mor kümede yer alan çalışmalar sezgi ve stratejik bilişin sosyal bağlamını ele almaktadır.

4.8. Ortak Kelime Analizi

Veri setindeki makalelerin anahtar kelimelerinde en sık geçen kelime “managerial cognition”, ikinci olarak öne çıkan kelime ise “cognition”dur. Bu kavramlar stratejik düşünme konusundaki araştırmalarda kara kutu olarak görülen, karar vericilerin bilişsel farklılıklarını ön plana çıkarma anlayışının bir sonucudur. Bireylerin duyu organlarıyla çevreden aldıkları girdileri, nasıl algıladığı, anlamlandırdığı, yorumladığı ve karara dönüştürdüğüne ilişkin merak bu kavramların ön plana çıkmasında etkili olmuştur. Bu kavramların ardından en sık kullanılan diğer kelimeler ise “strategy”, “strategic management”, “strategic decision making”, “strategic thinking”, “strategic cognition” ve “strategy formulation”dur. Bunun dışında şekilde “learning”, “competencies” ve “cognitive styles” gibi kavramlar da mevcuttur. Bu kelimeler arasındaki bağlantılar ise ilerleyen bölümlerde anahtar kelime ağı analizi kısmında sunulacaktır.

Şekil 6. En sık kullanılan 50 kelimenin kelime bulutu

4.9. Ortalama Yayın Yılı ile Birlikte Anahtar Kelime Ağı Analizi

Şekil 7 mevcut literatürdeki eğilimi ve tartışma alanlarını göstermektedir. Ortaya çıkan bu anahtar kelime ağında renk birleşimi ortalama yayın yılını temsil etmektedir.

Şekil 7. Ortalama yayın yılı ile birlikte anahtar kelime ağı analizi

Buna göre özellikle 2012-2014 yılları arasında literatürdeki çalışmaların ağırlıklı olarak “cognition” ve “managerial cognition” kelimeleri üzerinden şekillendiği görülmektedir. Bu dönem stratejik karar verme, stratejik düşünme ve stratejik biliş çalışmaları için erken bir döneme işaret etmektedir. İzleyen dönemde (2014-2016) “strategy” kavramının bu araştırma akışına dahil edilmesiyle birlikte bu kavramlar stratejik yönetim alanında yavaş yavaş kendini göstermeye başlamıştır. Öyle ki Şekil 7 özellikle 2020 yılı sonrasında “learning” ve “strategic cognition” gibi kavramların araştırma akışına girmeye başladığını göstermektedir. Ancak kümelerin büyüklüğü ve bağlantıların zayıflığına bakıldığında stratejik biliş ve stratejik cognition gibi kavramların araştırma akışı içerisinde yeterince araştırılmadığını ve stratejik yönetim alanında bu kavramların nispeten bakir alanlar olduğunu söylemek mümkündür.

5. TARTIŞMA

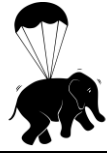
Stratejik yönetim alanının odağında sürdürülebilir rekabet avantajının temellerine ilişkin tartışma yer almaktadır. Bu odak doğrultusunda yapılan çalışmalar (rekabet avantajı olgusunun karakteristiği gereği) farklı disiplinlerden beslenmektedir. Bu disiplinler çeşitliliği de alandaki çalışmaların sınıflandırılmasına dair tartışmaları ön plan çıkarmaktadır. Barca (2022) stratejik yönetim araştırmalarına dair sınıflandırmaları odağa aldığı çalışmada, stratejik olguların farklı boyutlarına (çevre, aktör, zaman ve tercih) karşılık gelmeleri açısından içerik, süreç, bağlam ve biliş olmak üzere dört ayrı araştırma hattının belirginleştiğini öne sürmektedir. Bu dört boyut aynı olgunun farklı yönlerini temsil etmekle beraber farklı araştırma alanlarına işaret etmektedir. Bu ayırım temel alınarak bir değerlendirme yapıldığında içerik, süreç ve bağlam odağında yapılan araştırmaların alanın merkezinde yer almasına rağmen, bilişsel bakış açısını odağa alan çalışmaların gelişim aşamasında olduğu söylenebilir.

Bilişsel bakış açısı, karar vericiler düzeyindeki bilişsel faktörlerin işletmenin performansı üzerindeki etkisini incelemektedir. Bireysel karar vericilerin bilişsel farklılıkları stratejik kararlar arasındaki farklılaşmayı, stratejik karar farklılıkları da firmalar arası performans farklılıklarını açıklamak için kullanılmıştır (Yıldırım, 2023). Stratejik yönetim yöneticilerin faaliyetlerini incelediğine göre ve yöneticiler de stratejik düşünmek zorunda olduklarına göre, neden araştırmacılar stratejistlerin düşüncelerine daha fazla zaman ayırmamaktadır (Stubbart, 1989)? Çünkü işletmenin performansını etkileyen insan faktörü, strateji olgusunun yönetsel kara kutusunu ifade etmektedir (Schwenk, 1988). Buradaki en önemli unsur kara kutu içerisinde ne olduğu, yani yöneticilerin nasıl düşündüğüdür.

Bu çalışmada stratejik düşünme kavramını bilişsel açıdan ele alan çalışmalarla literatürün gelişimi incelenmiş ve yapılan çalışmaların haritası çıkarılmıştır. Dikkat çekici bulgu; stratejik yönetim alanında bilişsel yaklaşımın görünür olmaya başlamasıyla birlikte alanda bu yeni yaklaşıma ilişkin kavramsal bir çerçeve geliştirme çabası olduğudur. Veri setindeki çalışmalarda spesifik olarak “cognition”, “managerial cognition”, “strategic cognition” ve “strategic thinking” gibi kavramlara odaklanılıyor olması bunun en önemli göstergesidir. Bu açıdan stratejik yönetim alanında stratejik düşünme kavramına ilişkin çalışmaların ortaya çıkmasını, bilişsel bakış açısının yaygınlaşmasının bir sonucu olarak yorumlamak mümkündür.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmanın amacı stratejik düşünme konusunu bilişsel açıdan ele alan çalışmalarla literatürü gözden geçirmektir. Scopus veritabanındaki makalelerden faydalanarak 1989-2023 yılları arasında literatürün genel görünümü bibliyometrik analiz yöntemiyle ortaya konulmuştur. Çalışmanın amacına ulaşmak için performans analizi (veri setinin sayısal incelemesi ve atf analizleri) ve bilimsel haritalama (bibliyografik ilişki analizi ve ortak kelime analizi) tekniği kullanılmıştır.

Bulgularımız, 1989 yılından bu yana makale sayısı bakımından literatürün dalgalı bir görünüm sergilediğini ortaya koymaktadır. Henüz stratejik düşünme kavramını bilişsel bakış açısıyla ele alan çalışmaları içeren literatürün yeterince olgunlaşmadığını söylemek mümkündür. Atıf sayılarına göre veri setindeki en etkili üç yayın Gavetti (2012), Stubbart (1989) ve Murtha vd. (1998) olmuştur. Yine atıf sayılarına göre bu alandaki çalışmaları yayınlayan en etkili üç dergi ise Journal of Management Studies, Organization Science ve Strategic Management Journal'dır. Ülke düzeyinde en çok atfı Amerika Birleşik Devletleri almıştır. Alandaki yazarların çok büyük bir çoğunluğu (%95) alana tek bir çalışmayla katkı sağlamıştır. Birden fazla makale yayınlayan sadece 5 yazar bulunmaktadır. Veri setindeki çalışmalarda en sık kullanılan anahtar kelimeler "cognition" ve "managerial cognition" olmuştur. Veri setindeki çalışmalar bibliyografik ilişki bakımından 6 kümede toplanmıştır. Alanda son yıllarda yapılan çalışmalarda "strategic cognition", "strategic thinking" ve "learning" gibi anahtar kelimeler daha sık kullanılmaya başlanmıştır.

Çalışma, stratejik düşünme kavramını bilişsel açıdan ele alan çalışmaların kapsamlı ve sistematik bir incelemesini yapmaya yönelik ilk girişimdir. Mevcut amacının dışında bu çalışma aynı zamanda gelecekteki araştırmalara yön verecek nitelikte geçmiş araştırmaların bir envanterini çıkarmayı da hedeflemektedir. Yapılan atıf analizi ve ortak kelime analizi; alandaki çalışmaların genel olarak hangi dergilerde yayımlandığı, hangi yazarlar etrafında toplandığı ve hangi anahtar kelimeler üzerinden ele alındığını ortaya koymuştur. Elde edilen verilerin gelecekteki araştırmaların başlangıç noktasının neresi olacağı ya da temelde odaklanmaları gereken kavramların ne olması gerektiği gibi konularda yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmektedir.

Her araştırma tasarımında olduğu gibi bu araştırmanın tasarımında da birtakım sınırlılıklar mevcuttur. Bu sınırlılıkların neler olduğu ve bu sınırlılıklara ilişkin öneriler aşağıda paylaşılmıştır:

- İlk sınırlılığı verilerin çekildiği veritabanı oluşturmaktadır. Bibliyometrik analize uygun veriler sağladığı gerekçesiyle çalışma sadece SCOPUS veri tabanından alınan verilerle sınırlandırılmıştır. Gelecekteki çalışmalar bu sınırlılığı aşmak için farklı veritabanlarını aynı anda kullanabilir.
- İkinci olarak, veri seti oluşturulurken bu çalışmaya sadece hakemli dergilerde yayınlanan makaleler ve kitap bölümleri dahil edilmiştir. Bu durum potansiyel olarak konuyla ilgili diğer sonuçları kısıtlamıştır. Gelecekteki çalışmaların daha geniş bir dahil etme kriteri seçerek veri setini oluşturması önerilebilir.
- Üçüncü olarak, tematik eğilimleri göstermek için bibliyografik ilişki analizi bu çalışmada sadece yayın düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Gelecekteki çalışmalar bibliyografik ilişki analizini diğer seviyelerde de (dergi, yazar, ülke) yaparak mevcut bilgi birikimini güçlendirebilir.

Kaynakça

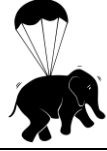
- Aronson, E. (2011). *The social animal*. Worth Publishers.
- Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool for comprehensive science mapping. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.
- Barca, M. (2022). Bilim alanı olarak stratejik yönetimin değerlendirilmesi. M. Barca, & M. S. Döven (Eds.), *Stratejik yönetim araştırmaları* içinde (ss. 25-97). Efe Akademi Yayınları.
- Bonn, I. (2001). Developing strategic thinking as a core competency. *Management Decision*, 39(1), 63-70.
- Bonn, I. (2005). Improving strategic thinking: A multilevel approach. *Leadership & Organization Development Journal*, 26(5), 336-354.
- Calabrese, A., & Costa, R. (2015). Strategic thinking and business innovation: Abduction as cognitive element of leaders' strategizing. *Journal of Engineering and Technology Management*, 38, 24-36.
- Calori, R. (1998). Essai philosophizing on strategic management models. *Organizatin Studies*, 19(2), 281-306.
- Calori, R. (2018). Essai philosophizing on strategic management models. In A. E. Singer (Ed.), *Business ethihcs and strategy, volumes 1 and 2* (pp. 433-458). Routledge.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). Science mapping software tools: Review, analysis and cooperative study among tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382-1402.
- Cofrancesco, S. R. (2022). A social context view of strategic cognition: Strategists are highly emotional and interactive homo sapiens!. In A. Zubac, D. Tucker, O. Zwikael, K. Hughes, & S. Kirkpatrick (Eds.), *Effective implementation of transformation strategies: How to navigate the strategy and change interface successfully* (pp. 31-64). Palgrave Macmillan.
- Dhami, M. K., & Harries, C. (2009). Information search in heuristic decision making. *Applied Cognitive Psychology*, 24(4), 571-586.
- Eisenhardt, K. M., & Zbaracki, M. J. (1992). Strategic decision making. *Strategic Management Journal*, 13(S2), 17-37.
- Farajian, F., & Paju, L. (2018). *What do the best strategic thinkers do? A managerial case study of cognitive elements in strategic thinking at an energy company in Sweden* [Unpublished Master's Dissertation]. Lund University.
- Gavetti, G. (2012). Toward a behavioral theory of strategy. *Organization Science*, 23(1), 267-285.

- Goldman, E., Cahill, Terrence., & Filho, R. P. (2009). Experiences that develop the ability to think strategically. *Journal of Healthcare Management*, 54(6), 403-417.
- Gowda, M. V. R. (1999). Heuristics, biases and the regulation of risk. *Policy Sciences*, 32(1), 59-78.
- Gross, R. (2016). Towards an understanding of the relationship between leadership styles and strategic thinking: A small and medium enterprise perspective. *Journal of Business Studies Quarterly*, 8(2), 23-38.
- Gutiérrez-Salcedo, M., Martínez, M. Á., Moral-Munoz, J. A., Herrera-Viedma, E., & Cobo, M. J. (2018). Some bibliometric procedures for analyzing and evaluating research fields. *Applied Intelligence*, 48, 1275-1287.
- Haycock, K., Cheadle, A., & Bluestone, S. (2012). Strategic thinking. *Library Leadership & Management*, 26(3), 1-23.
- Heracleous, L. (1998). Strategic thinking or strategic planning?. *Long Range Planning*, 31(3), 481-487.
- Hodgkinson, G. P., & Sadler-Smith, E. (2018). The dynamics of intuition and analysis in managerial and organizational decision making. *Academy of Management Perspectives*, 32(4), 473-492.
- Jenkins, M. (1996). Making sense of customers: An evaluation of the role of the customer in the subjective strategies of senior managers. *Journal of Strategic Marketing*, 4(2), 95-115.
- Johnson, G., Scholes, K., & Whittington, R. (2005). *Exploring corporate strategy* (7th Edition). Pearson Education Limited.
- Lichtarski, J. M., Piorkowska, K., Witek-Crabb, A., & Wrona, S. (2022). Strategic thinking and strategic thinkers: Research in progress on the typology identification. In S. Soliman Khalid (Eds.), *Vision 2025: Education excellence and management of innovations through sustainable economic competitive advantage. Proceedings of the 34th international business information management association conference (IBIMA) 2019*, (pp. 10185-10191). International Business Information Management Association.
- Liedtka, J. M. (1998). Strategic thinking: Can it be taught. *Long Range Planning*, 31(1), 120-129.
- Maitland, E., & Sammartino, A. (2014). Re-thinking a MNC: The role of cognitive interventions in organizational design. *Advances in International Management*, 27, 149-190.
- Maitland, E., & Sammartino, A. (2015). Managerial cognition and internationalization. *Journal of International Business Studies*, 46, 733-760.
- Mintzberg, H. (1978). Patterns in strategy formation. *Management Science*, 24(9), 934-948.

- Mintzberg, H. (1994). The fall and rise of strategic planning. *Harvard Business Review*, 72(1), 107-114.
- Murtha, T. P., Lenway, S. A., & Bagozzi, R. P. (1998). Global mind-sets and cognitive shift in a complex multinational corporation. *Strategic Management Journal*, 19(2), 97-114.
- Nadkarni, S., & Barr, P. S. (2008). Environmental context, managerial cognition, and strategic action: An integrated view. *Strategic Management Journal*, 29(13), 1395-1427.
- Nofsinger, J. R. (2001). *Investment madness: How psychology affects your investing...and what to do about it*. Prentice Hall.
- Narayan, V. K., Zane, L. J., & Kemmerer, B. (2011) The cognitive perspective in strategy: An integrative review. *Journal of Management*, 37(1), 305-351.
- Ott, T. E., Eisenhardt, K. M., & Bingham, C. B. (2017). Strategy formation in entrepreneurial settings: Past insights and future directions. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 11(3), 306-325.
- Pisapia, J., Reyes-Guerra, D., & Coukos-Semmel, E. (2005). Developing the leader's strategic mindset: Establishing the measures. *Leadership Review*, 5(1), 41-68.
- Porac, J. F., & Thomas, H. (2002). Managing cognition and strategy: Issues, trends and future directions. In A. Pettigrew, H. Thomas, & R. Whittington (Eds.), *Handbook of strategy and management* (pp. 165-181). SAGE.
- Porter, M. (1980). *Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors*. The Free Press.
- Powell, T. C., Lovallo, D., & Fox, C. R. (2011). Behavioral strategy. *Strategic Management Journal*, 32(13), 1369-1386.
- Rahmandad, H., Denrell, J., & Prelece, D. (2021). What makes dynamic strategic problems difficult? Evidence from an experimental study. *Strategic Management Journal*, 42(5), 865-897.
- Sandelands, L., & Singh, H. (2017). *Strategic thinking: Theory & practice* [Unpublished Master's Dissertation]. Lund University.
- Schwenk, C. R. (1988). The cognitive perspective on strategic decision making. *Journal of Management Studies*, 25(1), 41-55.
- Schwenk, C. R. (1995). Strategic decision making. *Journal of Management*, 2(3), 471-493.
- Steptoe-Warren, G., Howat, D., & Hume, I. (2011). Strategic thinkings and decision making: Literature review. *Journal of Strategy and Management*, 4(3), 238-250.
- Stubbart, C. I. (1989). Managerial cognition: A missing link in strategic management research. *Journal of Management Studies*, 26(4), 325-347.
- Tan, F. B., & Gallupe, B. (2006). Aligning business and information systems thinking: A cognitive approach. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 53(2), 223-237.

- Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2014). Visualizing bibliometric networks. In Y. Ding, R. Rousseau, & D. Wolfram (Eds.), *Measuring scholarly impact: Methods and practice* (pp. 285-320). Springer.
- Walsh, J. P. (1995). Managerial and organizational cognition: Notes from a trip down memory lane. *Organization Science*, 6(3), 280-321.
- Wright, R. P., Paroutis, S. E., & Blettner, D. P. (2013). How useful are the strategic tools we teach in business schools?. *Journal of Management Studies*, 50(1), 1467-6489.
- Yıldırım, M. (2023). Stratejik düşünme üzerine düşünmek. U. Koç, & M. S. Döven (Eds.), *Stratejiye dair seçki yazılar III* içinde (ss. 1-16). Gazi Kitabevi.
- Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472.

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar eşit şekilde katkıda bulunmuştur.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını deklare etmektedir.

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

Bu makale benzerlik tespit yazılımlarıyla taranmıştır.